herpy

SKINKER

Red-Eyed Bush Crocodile Skink

Tribolonotus gracilis

Tribolonotus gracilis er en sky, skumringsaktiv skink fra regnskoven på det nordlige Ny Guinea med en rødorange ring om øjnene og rækker af spidse, bagudbøjede skæl ned ad ryggen, der giver den et pansret, næsten drageagtigt udseende. Den lever skjult i fugtigt skovaffald, kan give lyd fra sig og lægger kun ét æg ad gangen. Den egner sig bedst som udstillingsdyr, ikke til håndtering.

Familie: Scincidae Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**16-20 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**10 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Jordboende og gravende**
Biotop	**Regnskov og vådområde**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 45 × 45 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-27 °C**
Hotspot	**27-28 °C**
Temperatur, nat	**22-24 °C**
Luftfugtighed	**70-90 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**36-48 mdr.**
Kuldstørrelse	**1 æg**
Kuld pr. år	**1-6**
Inkubation	**65-85 dage** ved 23-27 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Bilag D**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står i bilag D i EU's forordning om handel med vilde dyr (338/97), som er en overvågningsliste. Den er ikke opført i CITES, så der kræves ingen CITES-papirer. Dyr, der indføres fra lande uden for EU, skal anmeldes ved indførslen. Arten står ikke på den danske liste over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015).

Om arten

Tribolonotus gracilis er en kompakt og kraftigt bygget skink med et stort, trekantet hoved, kort snude, store øjne og korte, stærke ben. Ryg og sider er mørkebrune til sortgrå, bugen gullig til cremefarvet. Langs ryggen sidder fire rækker af kølede skæl, der hver ender i en bagudbøjet spids og ligner rygpladerne på en krokodille, og på siderne sidder små knopper (tuberkler). Irisen er mørkebrun og kantet af en lysende rødorange halvcirkel af skæl.

Arten bliver 16-20 cm inklusive hale, hvoraf kroppen fra snude til kloak udgør 8-10 cm, og halen er omtrent lige så lang. Unge dyr har samme kropsbygning som de voksne, men hovedet er cremebrunt, og irisen er lyseblå uden den rødorange ring. Den voksne farve kommer efter omkring seks måneder.

Arten blev beskrevet i 1909 af Nelly de Rooij. Den ligner den nære slægtning *Tribolonotus novaeguineae*, som den ofte forveksles med i handlen, og de to arter har tidligere været foreslået slået sammen. *T. gracilis* kendes på knopperne langs siderne og den rødorange øjenring, mens *T. novaeguineae* har små kølede skæl på siderne og kun en lille lys orange til gul plet foran øjet. Artsnavnet gracilis er latin for slank eller spinkel.

T. gracilis er en af de få skinker, der kan give lyd fra sig. Når den bliver grebet eller forsvarer sit æg, udstøder den hvin og kvidrende lyde, og hanner og hunner lyder forskelligt. Den er sky og bedst som et dyr, man kigger på. Den bider sjældent, men spiller i stedet død, prøver at flygte eller smider halen.

Udbredelse og levested

Tribolonotus gracilis lever på det nordlige Ny Guinea, fra egnen omkring Jayapura og Sentanisøen i den indonesiske del af øen mod øst gennem Sandaun- og East Sepik-provinserne til Madang-provinsen i Papua Ny Guinea. Typelokaliteten er ved floden Moso. Arten findes også på kystnære øer som Karkar. Angivelser fra Admiralitetsøerne (Manus) beror muligvis på en fejl.

På Karkar lever arten i bunker af kasserede kokosskaller på plantagerne, så den kan klare sig i ryddet skov, når der er fugtigt skjul og føde.

> **Oprindelig udbredelse:** Papua Ny Guinea og Indonesien.

LEVESTED

Tribolonotus gracilis lever i tropisk regnskov og i kokosplantager, hvor den holder til under nedfaldne grene, blade og andet skovaffald, ofte nær vand. Den graver sig ind under affaldet og laver en rede mellem det og jorden. Underlaget er altid fugtigt, og selv om dyret klatrer godt, bruger det det meste af tiden på jorden, hvor det søger efter små orme, larver og insekter i skumringen. Arten soler sig ikke, men varmer sig i hulen eller under solvarmt dødt træ.

Klimaet er varmt og fugtigt hele året. Dagtemperaturen ligger i gennemsnit på omkring 27 °C og natten på omkring 23 °C, og luftfugtigheden er over 70 % året rundt. Regntiden fra december til marts er artens ynglesæson, og tørtiden ligger fra juni til september.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

Pasning

TERRARIET

Et enkelt dyr skal have et terrarie på mindst 60 × 45 × 45 cm, og større er bedre. Et par skal have mindst 0,3 m² bund, fx 90 × 45 cm. Et rummeligt terrarie med mange skjul gør, at dyrene viser sig oftere, og et terrarie med frontåbning er mere roligt end et, der åbnes fra oven.

Bunden er det vigtigste. Brug en fugtholdig, jordagtig bund, fx muldjord blandet med kokosfibre, i et lag på 5-10 cm, eller 10-15 cm, hvis der plantes direkte i den, og læg et tykt lag nedfaldne blade ovenpå. En lagdelt bund med et drænlag af lerkugler forneden, hvor der hele tiden står lidt vand, og et lag langfibret sphagnum over, suger vand op og holder bunden jævnt fugtig uden at blive sur. Fjern ekskrementer og urinsyre dagligt, og skift bunden helt hver 3.-4. måned.

Indret med flere skjul, fx kokosskaller, korkrør og let buede stykker korkbark, så dyret selv kan vælge, hvor det vil være. Et par deler ofte skjul, men der skal være flere at vælge imellem. Terrariet skal have god ventilation, så det kan tørre lidt op mellem sprøjtningerne. Giftfri tropiske planter og grene giver ekstra dækning og klatremuligheder.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund

TEMPERATUR

Tribolonotus gracilis er tropisk, men soler sig ikke i naturen. Hold terrariet på 24-26 °C i den kølige ende og 27-28 °C i et varmt skjul, og lad temperaturen falde til 22-24 °C om natten. Temperaturen skal holde sig mellem 23 og 27 °C det meste af døgnet; de varmeste perioder hører til regntiden og ynglesæsonen.

Et varmt skjul lige under en varmepære på 50-60 W i en lampe med keramisk fatning ved den ene ende er nok i de fleste hjem. Bliver skjulet for varmt, så skift til en svagere pære. Er stuen koldere end 22 °C om natten, kan et keramisk varmelegeme på termostat eller dæmper bruges. Mål temperaturen inde i det varme skjul med en digital føler, eller styr varmen med en termostat.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Arten tåler meget dårligt udtørring. Luftfugtigheden skal være 70-80 % om dagen og højere om natten, gerne omkring 90 %, og bunden skal altid være fugtig. Sprøjt terrariet morgen og aften og gerne også midt på dagen, eller brug et automatisk regnanlæg. I ynglesæsonen hæves luftfugtigheden til 85-90 % ved at sprøjte flere gange om dagen, og uden for den kan den holdes på omkring 70 %.

Sørg for god ventilation, så luften ikke bliver stillestående og muggen, og terrariet tørrer lidt op mellem sprøjtningerne. Bruges en forstøver om natten, skal den have destilleret vand eller vand fra omvendt osmose og rengøres og desinficeres hver uge. Stil en skål med rent vand, der er gravet delvist ned i bunden, til både drikkevand og bad. Dyret kan holde vejret længe og dykker ofte ned i skålen, når det bliver forskrækket. Skift vandet dagligt, og skrub skålen hver uge.

LYS OG UVB

Arten er aktiv i skumringen og om natten, og angivelserne om UVB er uenige. Dyret kan klare sig og yngle uden UVB, når foderet får kalk og D3-vitamin, men et svagt UVB-lys giver de bedste resultater og anbefales. Brug et rør til skovarter, der lever i skygge (Ferguson-zone 1), fx et T5-rør på 20-25 cm afstand af dyrets ryg eller et kraftigere T5-rør på 6 % på 28-35 cm afstand. Røret skal dække halvdelen, højst to tredjedele, af terrariets længde, og UV-indekset skal være 1-2 på det højeste sted under lampen. Mål med en UV-måler, og skift røret hver 12. måned. Der skal være masser af skygge og skjul.

Hav lyset tændt 12 timer i døgnet, selv om dyret er nataktivt, så dag og nat holdes adskilt. Brug hvidt lys, ikke farvede lamper.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Arten er insektæder. Grundfoderet kan være fårekyllinger, kakerlakker (fx *Blaptica dubia* og *Blaberus discoidalis*), melorme, superorme, tobakssværmerlarver, silkeorme, larver af soldaterfluen, regnorme og snegle. Variation er vigtig, og fårekyllinger og regnorme er en god basis. En levende regnorm lagt ved skjulet får som regel dyret frem.

Unge dyr fodres hver dag, voksne hver anden dag. Giv så mange insekter, som dyret æder på fem minutter. Byttedyrene må højst være halvt så store som dyrets hoved, og til de mindste unger må byttet højst være så bredt som afstanden mellem øjnene. Fodr byttedyrene op med næringsrigt foder inden. Drys insekterne med kalk ved hver fodring, og giv D3-vitamin og multivitamin ved hver anden. Der skal altid stå en skål med frisk vand.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Tribolonotus gracilis er et dyr til at se på og ikke til håndtering. Når den bliver grebet, hviner den, spiller død, prøver at flygte eller smider halen, og det stresser den. Giv et nyt dyr mindst to uger i fred, og vænn det derefter til at tage insekter fra en pincet med bløde spidser. Dyret ses mest ved daggry, i skumringen og ved fodring.

Dyr af samme køn er aggressive over for hinanden, især hanner. Et par og deres unger kan leve sammen i et rummeligt terrarie, og parret deler ofte rede og forsvarer den højlydt, især når der ligger et æg. Skal dyret kun holdes for at blive set på, er det bedst at holde det alene. Arten kan holdes i et fugtigt udstillingsterrarie med andre små frøer og øgler med de samme krav, men æg og unger er udsatte, og det kræver et stort terrarie.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Dyrene er kønsmodne omkring 3-4 års alderen, og de voksne får en orange strube. Hannen er ofte større og kraftigere end hunnen, men størrelsen er aldrig et sikkert tegn. Det mest pålidelige kendetegn er et rektangulært felt af fire til seks forstørrede bugskæl ved navlen hos hannen. Hannen har også grå til gråblå, hævede porer under tredje og fjerde tå, af og til også femte, på bagfødderne. Undersiden kan ses ved at sætte dyret i et lille, tomt akvarium og fotografere det gennem glasbunden.

PARRING

I naturen yngler arten i regntiden fra december til marts, men i terrariet kan avlen sættes i gang når som helst på året med hyppig sprøjtning og højere luftfugtighed. Vælg et sundt, voksent par, og giv dem tid til at falde til i et terrarie med mindst 0,3 m² bund. Sæt helst parret sammen i en periode, der svarer til tørtiden (juni til september). Fodr dem hver anden dag med en

varieret kost med fårekyllinger og regnorme som grundlag.

Giv flere skjul, så parret selv kan vælge. Passer dyrene sammen, ender de med at dele ét skjul. I tørtiden holdes luftfugtigheden omkring 70 % med lidt sprøjtning efter behov. Når ynglesæsonen nærmer sig, hæves den til 85-90 % ved at sprøjte flere gange om dagen. Temperaturen skal holde sig mellem 23 og 27 °C. Parringen foregår formentlig i reden, og den er kun lidt kendt.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger kun ét æg ad gangen, og der går 5-6 uger mellem æggene. Det giver op til seks æg i en ynglesæson. Ægget er læderagtigt og ovalt, ca. 2 cm langt, og graves ned lige under overfladen inde i skjulet. Hunnen har to fungerende æggestokke, men kun den højre æggeleder fungerer, så æg fra den venstre æggestok skal vandre gennem bughulen, før de lægges.

Lav en fordybning på flere centimeter i bunden lige under det skjul, parret har valgt, og fyld den med en løst pakket, let fugtig blanding af tørvemos og muldjord. Dæk med korkbark. Hunnen krøller sig om ægget, dækker det til igen, hvis det bliver blotlagt, og forsvarer det aggressivt.

INKUBATION

Æggene klækker bedst i en rugemaskine. Tag ægget forsigtigt ud af reden, og læg det halvt nedgravet i fugtig tørvemos i en let ventileret beholder uden at vende det. Mosset skal være så fugtigt, at der ikke drypper vand ud, når en håndfuld klemmes hårdt. Så længe ægget er fast og fyldigt, tilsættes der ikke mere vand. Bliver det nødvendigt, så vand mosset, aldrig ægget.

Ægget klækker efter 65-85 dage ved 23-27 °C. Et indsunket æg er som regel udtørret eller dødt, og et æg, der sveder, er ved at dø eller allerede dødt. Lidt indsynkning og fugt på skallen lige før klækningen er dog normalt. Ungen skærer en eller flere små revner i skallen og kravler ud.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er 6-8 cm lange og vejer 3-5 g ved klækningen, og inden for få timer søger de føde og skjul. De kan opdrættes i en plastkasse eller et lille terrarie med fugtigt køkkenrulle eller mos, en kokosskal som skjul og en lav vandskål.

Fodr ungerne hver dag med små fårekyllinger og andre levende byttedyr, der ikke er bredere end afstanden mellem øjnene, og drys foderet med kalk og D3-vitamin ved hver anden fodring. Ungerne har lyseblå iris og cremebrunt hoved, og den voksne farve kommer efter omkring seks måneder. Et par og deres unger kan leve sammen, men tag ungerne fra, når der ikke er plads nok, og senest før de bliver kønsmodne.

Sundhed og typiske fejl

Der vides kun lidt om sygdomme og parasitter hos slægten, og vildfangne dyr, der ser raske ud, kan dø pludseligt, også efter flere år i fangenskab. Typiske problemer og forebyggelse:

- Parasitter hos nyindkøbte, vildfangne dyr. Hold nye dyr i karantæne enkeltvis i en lille, enkelt indrettet kasse med fugtigt køkkenrulle, en lav vandskål og en kokosskal, og få en dyrlæge til at undersøge en afføringsprøve for orm og encellede parasitter hurtigst muligt.
- Bakterieinfektion med *Aeromonas hydrophila*, som kan dræbe flere dyr på få dage. Den rammer især vildfangne dyr, der er stressede efter transport og kulde.
- Udtørring. Matte øjne og slap krop er tegn på sygdom eller for lidt fugt.
- Knoglesvind ved for lidt kalk og D3-vitamin. Drys foderet med kalk og vitaminer, og brug gerne svag UVB.
- Tabt hale ved forskrækkelse eller håndtering.

Et sundt dyr er årvågent, har klare, blanke øjne og ingen sår, parasitter eller misdannelser. Det kan stå helt stille, men skal reagere, når det bliver rørt. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke æder eller ligger sløvt hen.

Læs mere: Karantæne og hygiejne Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.